

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Sağlık Bakanı Kemal MEMİŞOĞLU tarafından Anayasa'nın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Beritan GÜNEŞ ALTIN

Mardin Milletvekili

Mardin ili Mazıdağı ilçesinde faaliyet yürüten Eti Bakır A.Ş. tesisleri, gün itibariyle bir kompleks içerisinde faaliyetlerini sürdürmekte ve maden ocakları, gübre tesisi, sülfürik asit ve fosforik asit üniteleri, metal geri kazanım tesisi, alçıtaşı depolama alanları ve güneş enerji santralini kapsamaktadır. Tesis, uzun süredir bölge halkının yaşam alanlarını, su varlıklarını, tarım alanlarını ve ekolojik dengeyi tahrip eden halk sağlığını ciddi düzeyde tehdit eden bir sürecin merkezinde yer almaktadır. Yeraltı su seviyesinin birkaç yıl içerisinde %60'a varan oranlarda düşmesi, atık sularda yasal sınırların onlarca kat üzerinde kirlilik tespit edilmesi ve hava kirliliğine bağlı yaşam koşullarının ağırlaşması, bu faaliyetlerin denetimden yoksunluğunu ve doğa üzerinde sebep olduğu tahribatı net şekilde göstermektedir.

Ciddi düzeyde ağır sonuçlar doğuran ve daha ciddi sonuçlara da gebe olan mevcut tesisin faaliyetlerine ilişkin herhangi bir bütüncül iyileştirme ve denetim mekanizması işletilmezken, aynı sahaya üç yeni tesisin daha kurulmak istenmesi, söz konusu tahribatın katlanarak artacağı anlamına gelmektedir. İlgili yeni projelere dair ÇED süreçlerinin tek tek ele alınarak bütüncül değerlendirmeden azade kılınmaları, toplam ve çarpan etkilerinin sistematik biçimde göz ardı edilmesi de sürecin şeffaflıktan ve bilimsel ilkelerden yoksun ilerletildiğinin kanıtı niteliğindedir.

Mardin Ekoloji Derneği'nin Nisan 2026 tarihli ilgili raporunda da belirtildiği üzere, Mazıdağı'nda yıllardır, "kalkınma" adı altında ekolojik ilkeler yok sayılmaktadır. Mevcut tahribatların onarılmadığı, su varlıklarının korunmadığı ve halkın karar süreçlerine dahil edilmediği bir durumda, yeni tesislerin açılmasının, ekolojik yıkımın katlanarak büyümesine ve sırasıyla Mazıdağı'nın, Mardin'in ve tüm Mezopotamya'nın etkilenmesine sebep olacağı açıktır.

Bu bağlamda;

1. Mazıdağı ve çevresinde son 10 yıl içerisinde Bakanlığınız tarafından yürütülen çevresel sağlık izleme çalışmaları var mıdır? Varsa kapsamı ve sonuçları nelerdir?
2. Bölgede solunum yolu hastalıkları ve alerjik hastalıkların görülme sıklığı yıllar içinde artış göstermiş midir? Gösterdiyse bunun çevresel faktörlerle ilişkisine dair bir analiz yapılmış mıdır?
3. İçme suyu kaynaklı sağlık risklerine ilişkin olarak bölgedeki sağlık kuruluşlarına yansıyan vaka sayılarında bir değişim gözlemlenmiş midir?
4. Bölgedeki sağlık kuruluşlarında çevresel maruziyet (hava kirliliği, sanayi emisyonları, maden faaliyetleri) ile ilişkilendirilen vaka bildirim sistemi mevcut mudur?
5. Son 10 yılda Mazıdağı ve çevresinde akciğer ve deri başta olmak üzere kanser vaka tespitlerindeki değişim ne yönlüdür?
6. Bölge halkında görülen sağlık sorunlarının çevresel etkenlerle ilişkilendirilmesine yönelik Bakanlığınız ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı arasında ortak bir veri paylaşım mekanizması var mıdır?
7. Bölgedeki sağlık personeline çevresel sağlık riskleri ve endüstriyel maruziyetler konusunda özel bir eğitim veya bilgilendirme programı uygulanmakta mıdır?
8. Bakanlığınızın, Mazıdağı ve çevresindeki sanayi faaliyetlerinin halk sağlığı üzerindeki etkilerini değerlendiren bağımsız bir çalışması var mıdır?